

सूर्योदय नगरपालिकाको स्थानीय सडक व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा नियमन सम्बन्धी ऐन, २०७८ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक, २०७९

नगरसभाबाट स्वीकृत मिति: २०७९।१०।०९ गते

प्रस्तावना: सूर्योदय नगरपालिकाको स्थानीय सडक व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा नियमन सम्बन्धी ऐन, २०७८ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले सो ऐनको दफा २०. ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सूर्योदय नगरपालिकाको नगरसभाले यो ऐन बनाइ लागू गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो ऐनको नाम **सूर्योदय नगरपालिकाको स्थानीय सडक व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा नियमन सम्बन्धी (प्रथम संशोधन) ऐन, २०७९** हुनेछ ।

(२) यो ऐन नगरसभाबाट पारित भई प्रमाणित भए पश्चात तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा :

(क) "मूल ऐन" भन्नाले "सूर्योदय नगरपालिकाको स्थानीय सडक व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा नियमन सम्बन्धी ऐन, २०७८" लाई जनाउनेछ ।

३. मूल ऐनको दफा २ को खण्ड (झ) पछि देहाय बमोजिमको खण्ड (ञ) र (ट) थप गरिएको छ ।

(ञ) "सडक सीमा" भन्नाले सार्वजनिक सडक र त्यस्तो सडकको केन्द्र रेखाको दायाँ बायाँ दफा ४ बमोजिम तोकिएको जग्गाको क्षेत्र सम्झनुपर्छ ।

(ट) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनुपर्छ ।

४. मूल ऐनको दफा ४. को सट्टामा देहाय बमोजिमको दफा ४. राखिएको छ ।

४. स्थानीय सडकहरूको वर्गीकरण तथा सडक सीमा: (१) नगर कार्यपालिकाले स्थानीय सडकहरूको देहाय बमोजिम वर्गीकरण गर्न सक्नेछ ।

(क) अन्तरपालिका सडक

(ख) अन्तरवडा सडक

(ग) बाह्रमासे सडक

(घ) पर्यटकीय सडक(पर्यटकीय मार्ग)

(ङ) अन्य सहायक सडक

(च) कृषि सडक

(२) उपदफा (१) बमोजिम वर्गीकरण गर्ने आधार नगर कार्यपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सडकको वर्गीकरण गर्दा वर्गीकृत सडकको नाम, क्षेत्र र सडक सीमा समेत निर्धारण गरी स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन गर्नुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सडक सीमा निर्धारण गर्दा मानव वस्ती, पर्यटकीय एवम् धार्मिक सम्पदा, ऐतिहासिक स्थान लगायतका विषयलाई आधार लिनु पर्नेछ । कारणवस सडक सीमा हेरफेर गर्नुपरेमा हेरफेर गर्नुको आधार र कारण खोली नगर कार्यपालिकाले निर्णय गर्नुपर्नेछ र त्यस्तो निर्णय सार्वजनिक सूचना मार्फत सर्वसाधारणलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

५. मूल ऐनको दफा ५. को सट्टामा देहाय बमोजिमको दफा ५. राखिएको छ ।

५. स्थायी संरचना निर्माण गर्न निषेध गर्न सक्ने: (१) दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम सडक सीमा तोकिएको मा सडक सीमा क्षेत्रभित्र र सडक सीमा नतोकिएकोमा सडकको किनारबाट तीन मिटरमा नबढ्ने गरी तोकेको सीमा भित्र नगर कार्यपालिकाले सूचना प्रकाशन गरी पर्खाल बाहेकका अन्य कुनै किसिमको स्थायी संरचना निर्माण गर्ने कार्य रोक्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम रोक लगाइएको सडक सीमा भित्र कसैले सूचना प्राप्त गरी सके पश्चात् कुनै किसिमको स्थायी संरचना निर्माण गरेमा त्यस्तो संरचना नगर प्रमुखको आदेशले भत्काउन सक्नेछ । नगरपालिकाले त्यस्तो संरचना भत्काउँदा लागेको खर्च समेत सम्बन्धित संरचना निर्माण गर्ने व्यक्तिबाट प्रचलित कानून बमोजिम वा तोकिए बमोजिम असुल उपर गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिमको कार्य सम्पन्न गर्दा प्रचलित कानून बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

६. मूल ऐनको दफा ५. पछि देहाय बमोजिमको दफा ५क. थप गरिएको छ ।

५क. सडक र सडक सीमाको निमित्त जग्गा प्राप्त गर्न सकिने: (१) सडकको निर्माण र विस्तार वा सुधार गर्न वा सडक सीमाको कुनै जग्गा प्राप्त गर्नु परेमा नगर कार्यपालिकाले जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम जग्गा प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) सडकको निर्माण, विस्तार वा सुधार गर्ने कार्य पुरा नभएसम्म देहायको कामका लागि नगर कार्यपालिकाले कुनै जग्गा अस्थायी रूपले प्राप्त गर्न सक्नेछ र त्यसरी प्राप्त गर्दा सम्बन्धित जग्गा धनीसँग प्रचलित कानून बमोजिम सम्झौता गर्न सक्नेछ:

(क) सडकको निर्माण, विस्तार वा सुधार गर्ने निर्माणका आवश्यक सामान, उपकरण राख्न वा निर्माण विस्तार सम्बन्धी कार्यको रेखदेख वा नियन्त्रण गर्ने व्यक्तिहरू वस्ने घर, भण्डार वा कटेरो बनाउन ।

(ख) सडकको निर्माण विस्तार वा सुधार गर्ने कार्य सम्पन्न नभएसम्म त्यस्तो सडकमा हुने आवागमन चालु राख्न वा निर्माण पुरा नभएसम्म सो सम्बन्धी सरसामान वा उपकरण ओसारपसार गर्न आवश्यक पर्ने अस्थायी किसिमको छुट्टै सडक बनाउन ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको कामका लागि काबु बाहिरको परिस्थितिमा बाहेक देहाय बमोजिमको घर प्राप्त हुदैन:

(क) कुनै व्यक्तिले आफ्नो वासस्थानको निमित्त प्रयोग गरी रहेको घर, टहरा वा कटेरो ।

(ख) देवस्थल, विद्यालय, अस्पताल, धर्मशाला, वा अनाथालयको निमित्त प्रयोग भइरहेको जग्गा ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त गरेको घर वा जग्गा जुन कार्यको निमित्त प्राप्त गरिएको हो सो कार्य सम्पन्न भएपश्चात् त्यस्तो जग्गा सम्बन्धित जग्गावाला वा निजको सबैभन्दा नजिकको हकवालालाई सम्झौता बमोजिम जग्गा प्राप्त गर्दा कै अवस्थामा तोकिए बमोजिम फिर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।

७. मूल ऐनको दफा ६. को सट्टामा देहाय बमोजिमको दफा ६. राखिएको छ ।

६. सार्वजनिक सडकको आवागमनमा बाधा पुऱ्याउन नपाउने:(१) कसैले सार्वजनिक सडकमा कुनै मालसामान, वस्तु, फोहोर वा फोहोरजन्य पदार्थ, घरपालुवा दोपाया चौपाया छोडेको, राखेको वा फालेको कारणबाट त्यस्तो सडकको आवागमनलाई कुनै किसिमले बाधा पुऱ्याउन पाईने छैन।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बाधा पुऱ्याउने मालवस्तु, फोहोर वा फोहोरजन्य पदार्थ वा घरपालुवा दोपाया चौपाया तुरुन्त नगरपालिकाले हटाउने वा मुनासिव माफिकको अवधि तोकि हटाउनका लागि सम्बन्धित मालवस्तु वा घरपालुवा दोपाया चौपाया धनी वा स्वामित्व हुने संस्थाको नाउँमा आदेश जारी गर्न सक्नेछ र त्यस्तो आदेश प्राप्त भएपछि सडकमा छाडिएको मालवस्तु वा घरपालुवा दोपाया चौपाया हटाउने दायित्व स्वामित्ववालाको हुनेछ। नहटाएमा दण्डनीय हुनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम जारी भएको आदेश बमोजिमको अवधि भित्र नहटाएको वा धनी पत्ता नलागेको माल वस्तुलाई नगरपालिकाले दण्ड गरी जफत गर्न र लिलाम विक्री गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) मा उल्लिखित माल वस्तु बाहेक सार्वजनिक सडकको दायँ बायाँ रहेको कुनै घर वा पर्खालमा सडक तर्फ निस्कने गरी राखिएको, जडिएको वा बनाइएको कुनै संरचना, वस्तु, ढोका, रुखको हाँगा, लहरा वा तारले त्यस्तो सडकमा हुने आवागमनमा अवरोध पुगेको भएमा त्यस्तो अवरोधलाई हटाउन वा अवरोध नहुने गरी मिलाई राख्न सरोकारवाला व्यक्तिको नाउँमा नगरपालिकाले तोकिए बमोजिम तत्काल आदेश जारी गर्न सक्नेछ।

(५) उपदफा (२) बमोजिम जारी भएको आदेशमा तोकिएको म्यादभित्र त्यस्तो आदेशमा लेखिएको काम कुरा गर्न नसक्ने भई म्याद बढाउन चाहने "व्यक्तिले कारण समेत खोली नगरपालिकामा तोकिए बमोजिम निवेदन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निवेदन परेमा एक पटकसम्म उचित समयवाधि तोकि तोकिए बमोजिम म्याद बढाई दिन सकिनेछ ।

(६) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको म्याद वा उपदफा (५) बमोजिम म्याद बढाइएकोमा त्यस्तो म्यादभित्र पनि आदेशमा लेखिए बमोजिमको काम नगरेमा कार्यालयले आफ्नो कर्मचारी, नगर प्रहरी वा अन्य कुनै व्यक्ति खटाई त्यस्तो आदेशमा उल्लिखित काम कारवाही गराउन सक्नेछ। त्यसरी काम गराउँदा व्यक्तिको कुनै क्षति हुन गएमा त्यस्तो क्षति वापतको कुनै हर्जाना दिईने छैन।

८. मूल ऐनको दफा ९ को उपदफा (३) हटाइएको छ ।

९. मूल ऐनको दफा १०. पछि देहाय बमोजिमको दफा १०क. , १०ख. , १०ग. र १०घ. थप गरिएको छ ।

१०क. आसपासको जग्गाबाट माटो, ढुंगा वा बालुवा लिन सकिने (१) सार्वजनिक सडक पुल वा झोलुङ्गे पुलको निर्माण मर्मत वा सम्भारको सम्बन्धमा कुनै आसपासको जग्गाबाट माटो, ढुंगा वा बालुवा लिन आवश्यक परेमा माटो, ढुंगा वा बालुवा प्रचलित कानून बमोजिम उपयोग गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम माटो, ढुंगा वा बालुवा उपयोग गर्दा त्यसमा रहेको कुनै बाली, रुख विरुवा वा अन्य कुनै चीज वस्तुको नोक्सानी र त्यस्तो जग्गाबाट माटो, ढुंगा वा बालुवा उपयोग गर्दा खाल्टो पर्न गएमा त्यस्तो खाल्टो सम्प्राप्त व्यहोर्नु पर्ने जति रकम प्रचलित कानून बमोजिम क्षतिपूर्ति दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै भौतिक संरचनाको निकट आसपासको जग्गाबाट माटो, ढुंगा वा बालुवा लिनु परेमा सम्बन्धित संरचनाको स्वामित्व प्राप्त व्यक्ति वा निकायको स्वीकृति प्राप्त नगरी त्यस्तो जग्गाबाट माटो, ढुंगा वा बालुवा लिन पाइने छैन ।

१०ख. सजाय: (१) कसैले दफा ९ विपरीत बढी वजनको सवारी चलाएमा वा दफा १० बमोजिम लगाएको रुख उखेलेमा वा काटेमा दुई हजार देखि दस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ ।

(२) यो ऐन बमोजिमको कुनै निर्णय कार्यान्वयन गर्दा वा कुनै सूचना टाँस गर्दा बाधा विरोध गरेमा वा हुल हुज्जत गरेमा दस हजारदेखि बीस हजार सम्म जरिवाना हुनेछ ।

(३) यस ऐन बमोजिम हुने सजाय र जरिवाना सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१०ग. सजाय तोक्ने अधिकारी, सजायको छानविन, दायरी र निर्णय: (१) दफा १०ख.बमोजिम हुने सजायको निर्धारण गर्ने कार्य प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुनेछ ।

(२) दफा १०ख. बमोजिम हुने सजायको अनुसन्धान तथा छानविनको लागि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले अधिकृतस्तर छैठौँ तहको कुनै कर्मचारीलाई तोक्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम छानविन गर्ने कर्मचारीले प्रचलित कानून र तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई छानविन गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो छानविन प्रतिवेदन उपदफा (१) बमोजिमको अधिकारीलाई पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कारण र आधार समेत उल्लेख गरी उपदफा (१) बमोजिमको अधिकारीले यस ऐन बमोजिमको सजाय गर्न सक्नेछ ।

तर, त्यसरी सजाय गर्नु पूर्व निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्न मनासिव मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

१०घ. सजाय उपरको पुनरावेदन: (१) दफा १०ग. बमोजिम तोकिएको अधिकारीले सजाय सम्बन्धी निर्णय गरेमा सो निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने पक्षले जानकारी पाएको तीस दिन भित्र नगर प्रमुख समक्ष उजुरी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको उजुरी परेकोमा नगर प्रमुखले पैतीस दिनभित्र आवश्यक निर्णय गर्नुपर्नेछ र त्यस्तो निर्णयको लागि नगर प्रमुखले आवश्यक राय लिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको निर्णयमा समेत चित्त नबुझेमा सो निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने पक्षले जानकारी पाएको तीस दिनभित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

१०. मूल ऐनको दफा ११. को सट्टामा देहाय बमोजिमको दफा ११. राखिएको छ ।

११. सडकहरुको लगतकट्टा: (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबै सडकहरुको क्षेत्राधिकार भित्रको जग्गाको लगतकट्टा गरी नगरको स्वामित्वमा ल्याइनेछ ।

(२) लगत कट्टा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।